

2026-02-23

Finansdepartementet

Fi2025/01969

Internetstiftelsens remissvar på Betänkandet Anpassningar till AI-förordningen – Säker användning, effektiv kontroll och stöd för innovation (SOU 2025:101)

Internetstiftelsen har beretts tillfälle att yttra sig över betänkandet Anpassningar till AI-förordningen – Säker användning, effektiv kontroll och stöd för innovation (SOU 2025:101).

Om Internetstiftelsen

Internetstiftelsen är en oberoende, affärsdriven och allmännyttig organisation. Vi verkar för ett internet som bidrar positivt till människan och samhället.

Vi är en stiftelse och vår urkund slår fast att vi ska säkerställa en stark och säker infrastruktur för internet som tillgodoser dagens och framtidens behov i Sverige samt främja forskning, utbildning och undervisning med inriktning på internet. Vi ansvarar för internets svenska toppdomän .se och sköter även drift och administration av toppdomänen .nu. Intäkterna från affärsverksamheten finansierar en rad satsningar i syfte att möjliggöra att människor kan nyttja internet på bästa sätt och att ge kunskap om internetanvändningen i Sverige samt digitaliseringens påverkan på samhället. Vi tillhandahåller evenemang och utbildningsinsatser som gör det enklare att förstå och använda internets tjänster och som bidrar till ökad kompetens och fler möten som främjar internetinnovation. Med våra identitetsfederationer förenklar vi inloggning och höjer säkerheten i identitets- och kontohantering för både användare och leverantörer av olika tjänster inom skola, hälso- och sjukvård.

Sammanfattning

- Internetstiftelsen *instämmer* i bedömningen att flera marknadskontrollmyndigheter behövs (avsnitt 6.4.1).
- Internetstiftelsen *instämmer* i utredningens bedömning att PTS bör ges ett uppdrag som marknadskontrollmyndighet med huvudsakligt ansvar för AI-förordningen (avsnitt 6.4.4).
- Internetstiftelsen *instämmer* i förslaget att PTS ska vara marknadskontrollmyndighet med ansvar för att utöva marknadskontroll över AI-system med hög risk som avses i artikel 6.2 i AI-förordningen och som används inom det område (kritisk infrastruktur) som förtecknas i punkten 2 i bilaga III (avsnitt 6.5.2).
- Internetstiftelsen har *ingen erinran* mot utredningens förslag att PTS ska vara marknadskontrollmyndighet med ansvar för att utöva marknadskontroll över leverantörer och tillhandahållare som omfattas av artikel 4, AI-kunnighet (avsnitt 6.9).
- Internetstiftelsen *delar uppfattningen* att det av tydlighetsskäl är lämpligt att kompletteringslagen innehåller en upplysningsbestämmelse om marknadskontrollmyndigheternas befogenheter enligt artiklarna 74.5, 74.12 och 74.13 i AI-förordningen. Det är angeläget att det i förarbetena ges tydlig vägledning om hur befogenheterna ska tillämpas på ett rättssäkert och proportionerligt sätt (avsnitt 10.2.2).
- Internetstiftelsen önskar *ett förtydligande* avseende förslaget att polisbiträde uttryckligen ska kunna lämnas vid åtgärder enligt artikel 14.4 i marknadskontrollförordningen, men inte vid utövande av befogenheterna enligt artikel 74.13 i AI-förordningen (avsnitt 10.2.3).
- Internetstiftelsen *instämmer* i utredningens bedömning att straffrättsliga sanktioner inte bör ådömas för överträdelse av AI-förordningen (avsnitt 10.5).
- Internetstiftelsen *instämmer* även i utredningens bedömning att sanktionssystemet bör innehålla alternativa ingripandemöjligheter och inte enbart administrativa sanktionsavgifter (avsnitt 10.7.1).
- Internetstiftelsen vill *framhålla vikten* av att integritetsskyddet i den praktiska tillämpningen av AI-förordningen ges ett tydligt genomslag (avsnitt 14.6.2).

Inledning

Internetstiftelsen har granskat betänkandet och lämnar synpunkter utifrån den verksamhet som stiftelsen bedriver.

Marknadskontrollmyndigheter, kapitel 6

Inledningsvis instämmer Internetstiftelsen i bedömningen att flera marknadskontrollmyndigheter behövs (avsnitt 6.4.1), av de skäl som utredningen framför, bl.a. utifrån vikten av expertkunskaper om de produkter och sektorer eller områden som ansvarig myndighet ska granska.

Internetstiftelsen instämmer vidare i utredningens bedömning att PTS bör ges ett uppdrag som marknadskontrollmyndighet med huvudsakligt ansvar för AI-förordningen (avsnitt 6.4.4) samt i förslaget att PTS ska vara marknadskontrollmyndighet med ansvar för att utöva marknadskontroll över AI-system med hög risk som avses i artikel 6.2 i AI-förordningen och som används inom det område som förtecknas i punkten 2 i bilaga III (avsnitt 6.5.2).

Internetstiftelsen har ingen erinran mot utredningens förslag att PTS ska vara marknadskontrollmyndighet med ansvar för att utöva marknadskontroll över leverantörer och tillhandahållare som omfattas av artikel 4 (avsnitt 6.9).

Befogenheter och ingripanden, kapitel 10

Internetstiftelsen noterar utredningens bedömning att befogenheterna enligt artiklarna 74.5, 74.12 och 74.13 i AI-förordningen är direkt tillämpliga och inte förutsätter nationellt genomförande (avsnitt 10.2.2). Stiftelsen delar uppfattningen att det av tydlighetsskäl ändå är lämpligt att kompletteringslagen innehåller en upplysningsbestämmelse om dessa befogenheter. Bestämmelserna, särskilt artikel 74.12 och 74.13, aktualiserar frågor om hur befogenheterna ska utövas i praktiken. Mot bakgrund av att bestämmelserna kan innebära tillgång till omfattande dokumentation, och i vissa fall källkod, är det angeläget att det i förarbetena ges tydlig vägledning om hur befogenheterna ska tillämpas på ett rättssäkert och proportionerligt sätt.

Angående marknadskontrollmyndighets rätt till tillgång till källkoden för ett AI-system med hög risk, avsnitt 10.2.3. Det är givet att en marknadskontrollmyndighet måste ha effektiva verktyg för att kunna utöva tillsyn över AI-system med hög risk. Samtidigt vill Internetstiftelsen framhålla att tillgång till källkod utgör ett särskilt ingripande tillsynsmedel, vilket förutsätter tydliga rättsliga ramar och starka rättssäkerhetsgarantier. Detta återspeglas också i AI-förordningens särskilda reglering av tillgång till källkod i artikel 74.13.

Utredningen anger att en marknadskontrollmyndighet bör kunna begära hjälp av Polismyndigheten i situationer där det finns behov av polisens befogenheter att använda fysiskt våld för att få tillgång till ett AI-system, i syfte att granska systemets källkod, med stöd av artikel 14.4 i EU:s marknadskontrollförordning. Samtidigt föreslås att polisbiträde inte ska kunna lämnas vid utövande av befogenheterna enligt bland annat artikel 74.13 i AI-förordningen.

Internetstiftelsen ser mot denna bakgrund ett behov av ytterligare klargörande av relationen mellan dessa bestämmelser.

Artikel 74.13 i AI-förordningen utgör en särskild reglering av tillgång till källkod för AI-system med hög risk och innehåller ett uttryckligt krav på att åtgärden ska vara strikt nödvändig och inte kunna uppnås genom mindre ingripande medel.

Det finns därför en risk för oklarhet om tillgång till källkod i AI-sammanhang kan begäras med stöd av de mer generella befogenheterna i artikel 14.4 i marknadskontrollförordningen på ett sätt som i praktiken innebär en lägre tröskel än den som följer av artikel 74.13.

För rättssäkerhetens och förutsebarhetens skull bör det tydliggöras hur bestämmelserna förhåller sig till varandra och vilken bestämmelse som ska utgöra den rättsliga grunden vid krav på tillgång till källkod för AI-system med hög risk.

När det gäller straffrättsliga sanktioner (avsnitt 10.5) instämmer Internetstiftelsen i utredningens bedömning att straffrättsliga sanktioner inte bör ådömas för överträdelser av AI-förordningen, bland annat mot bakgrund av de höga sanktionsnivåer som redan följer av förordningen.

Internetstiftelsen instämmer även i utredningens bedömning att sanktionssystemet bör innehålla alternativa ingripandemöjligheter och inte enbart administrativa sanktionsavgifter (avsnitt 10.7.1). Ett differentierat system skapar förutsättningar för en proportionerlig och effektiv tillsyn, samtidigt som det ger utrymme för rättelse och dialog.

Nationell registrering av AI-system med hög risk inom området kritisk infrastruktur, kapitel 11

Internetstiftelsen har ingen erinran mot utredningens förslag att de närmare bestämmelserna om hur registreringen av AI-system med hög risk som avses i punkt 2 i bilaga III till AI-förordningen ska utformas behöver regleras i svensk rätt (avsnitt 11.5.1).

Internetstiftelsen har heller ingen erinran mot förslaget att kompletteringslagen ska innehålla en bestämmelse om att den myndighet som regeringen bestämmer ska ansvara för att AI-system med hög risk som förtecknas i punkten 2 i bilaga III till AI-förordningen registreras i enlighet med artikel 49.5 i AI-förordningen och att kompletteringsförordningen ska innehålla en bestämmelse om att PTS ansvarar för att AI-system med hög risk som förtecknas i punkten 2 i bilaga III till AI-förordningen registreras i enlighet med artikel 49.5 i AI-förordningen (avsnitt 11.5.2).

Internetstiftelsen noterar utredningens förslag om att införa en anmälningsskyldighet för vissa leverantörer och tillhandahållare av AI-system med hög risk enligt artikel 49.5 i AI-förordningen (avsnitt 11.5.3). Internetstiftelsen noterar vidare förslaget att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om vilka

uppgifter som ska framgå av anmälan, samt att PTS ska ges rätt att meddela närmare föreskrifter om anmälningsskyldigheten. En sådan ordning kan bidra till flexibilitet och anpassning över tid. Samtidigt kan det vara värdefullt att i förarbetena tydliggöra de övergripande utgångspunkterna för uppgiftsinsamlingen, exempelvis att den bör begränsas till vad som är nödvändigt för att uppfylla syftet med registreringen.

Behandling av personuppgifter, kapitel 14.6

Internetstiftelsen delar utredningens bedömning att tillämpningen av AI-förordningen och de föreslagna kompletteringsförfattningarna kommer att medföra en utökad personuppgiftsbehandling och att integritetsrisker därmed aktualiseras (avsnitt 14.6.2). Internetstiftelsen vill därför framhålla vikten av att integritetsskyddet i den praktiska tillämpningen ges ett tydligt genomslag, särskilt mot bakgrund av att det i nuläget är svårt att överblicka omfattningen av behandlingen och i vilken utsträckning personuppgifter som kräver särskilt skydd kan komma att förekomma.

Ärendet har beretts av Senior Legal Advisor Clara Ludvigsson.

Carl Piva,

Vd, Internetstiftelsen